

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Ένταξη και Αναπηρία: Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

Μάθημα 1

Εισαγωγή στην αναπηρία

Διδάσκων: Βασίλης Στρογγυλός

Περιεχόμενο μαθήματος

- Εισαγωγή σε βασικούς ορισμούς για την Αναπηρία.
- Συζήτηση για το ρόλο και τις δυσκολίες του ανάπηρου στη σύγχρονη κοινωνία.

Ορισμός της αναπηρίας

- Για να κατανοήσουμε την αναπηρία θα πρέπει να την προσδιορίσουμε ως βιολογική κατάσταση ή ως κοινωνική κατάσταση. Με βάση το ιατρικό μοντέλο η αναπηρία χρειάζεται αποκατάσταση που παρέχεται από ειδικούς, ενώ στο κοινωνικό μοντέλο η αναπηρία προσδιορίζεται από το κοινωνικό της πλαίσιο.
- Η αναπηρία αποτελεί φυσικό μέρος της ανθρώπινης ύπαρξης και σε καμία περίπτωση δεν υποβιβάζει το δικαίωμα του ατόμου στη συμμετοχή ή στη συνεισφορά του στην κοινωνία

Ορισμός-Ιατρική προσέγγιση 1

- Κατά την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (2001), η αναπηρία είναι το αποτέλεσμα οργανικών ή περιβαλλοντικών αιτιών, που δημιουργούν ένα σύνολο εμποδίων και περιορισμών, σε σημαντικούς τομείς της ζωής, όπως η αυτοεξυπηρέτηση, η απασχόληση, η εκπαίδευση, η ψυχαγωγία και στη γενικότερη κοινωνική συμμετοχή. Σε σχέση μ' αυτή τη θεώρηση υιοθετήθηκε η παρακάτω ταξινόμηση:
 - Το μειονέκτημα (deficiency), το οποίο η Π.Ο.Υ. ορίζει ως «κάθε απώλεια ουσίας ή αλλοίωση μιας δομής ή μιας ψυχολογικής, φυσιολογικής ή ανατομικής λειτουργίας»
 - Η ανικανότητα (incapacity), που «αντιστοιχεί σε κάθε μερική ή ολική ελάττωση (αποτέλεσμα του μειονεκτήματος) της ικανότητας να επιτελούμε μια δραστηριότητα μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο ή μέσα στα όρια που θεωρούνται ως φυσιολογικά για ένα ανθρώπινο ον»
 - Το ελάττωμα (disadvantage) , που έρχεται σε ένα δεδομένο άτομο ως αποτέλεσμα μιας ανεπάρκειας ή μιας ανικανότητας που περιορίζει ή απαγορεύει την εκπλήρωση ενός φυσιολογικού ρόλου που είναι ομαλός (ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς παράγοντες) για το άτομο αυτό
(Ζώνιου- Σιδέρη 1998)

[World Health Organization](http://www.who.int/topics/disabilities/en/) (www.who.int/topics/disabilities/en/)

Ορισμός-Ιατρική προσέγγιση 2

- Σε μία πιο σύγχρονη προσέγγιση της έννοιας της αναπηρίας, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναφέρει ότι η αναπηρία είναι ένας όρος «ομπρέλα» ο οποίος εμπεριέχει
- τη **«βλάβη»**- πρόβλημα στη λειτουργία του σώματος /στην εμφάνιση του ατόμου,
- τους **«περιορισμούς στη δραστηριότητα»**- η δυσκολία που έχει το άτομο στην επίτευξη εργασιών και δραστηριοτήτων,
- και τους **«περιορισμούς στη συμμετοχή»** -πρόβλημα που βιώνει ένας άνθρωπος στην συμμετοχή του σε δραστηριότητες καθημερινής ζωής.
- Με βάση τα παραπάνω «η αναπηρία δεν αποτελεί απλώς ένα πρόβλημα υγείας. Είναι ένα σύνθετο φαινόμενο, που αντικατοπτρίζει την αλληλεπίδραση ανάμεσα στα στοιχεία του ανθρώπινου σώματος και τις δομές της κοινωνίας στην οποία ζει.

[World Health Organization](http://www.who.int/topics/disabilities/en/) (www.who.int/topics/disabilities/en/)

Video

[Youtube- Pro Infirmis-make handicaps disappear](https://www.youtube.com/watch?v=BITII7BTJIE)

(<https://www.youtube.com/watch?v=BITII7BTJIE>)

Ορισμός-Κοινωνική προσέγγιση

- Σύμφωνα με τον Oliver (2009)
«αναπηρία είναι το μειονέκτημα ή ο περιορισμός μιας δραστηριότητας που προκαλείται από ένα σύγχρονο κοινωνικό οργανισμό (ή σύγχρονη οργάνωση της κοινωνίας), ο οποίος δεν λαμβάνει υπόψη του τους ανθρώπους με σωματικές αναπηρίες και δυσκολίες μάθησης αποκλείοντάς τους από τις κοινές κοινωνικές δραστηριότητες»

Κοινωνική προσέγγιση

- Recognizing that disability is an evolving concept and that disability results from the interaction between persons with, impairments and attitudinal and environmental barriers that hinders their full and effective participation in society on an equal basis with others...([UNESCO, 2006- Convention on the Rights of Persons with Disabilities](http://www.un.org/disabilities/default.asp?navid=15&pid=150),
<http://www.un.org/disabilities/default.asp?navid=15&pid=150>)
- *Η έννοια της αναπηρίας εξελίσσεται και είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο άτομο με μειονεξίες και των στάσεων και περιβαλλοντικών εμποδίων που εμποδίζουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία...([UNESCO, 2006- Convention on the Rights of Persons with Disabilities](http://www.un.org/disabilities/default.asp?navid=15&pid=150),
<http://www.un.org/disabilities/default.asp?navid=15&pid=150>)*

Βιβλιογραφία

- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (1998) Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους. Μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Oliver, M. (2009). Αναπηρία και πολιτική. Αθήνα: Επίκεντρο (επιστ. επιμέλεια: Καραγιάννη Γιώτα) .